

**Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΟΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ
ΣΕ ΤΑΞΕΙΣ ΜΕ ΠΟΛΥΜΟΡΦΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ**

Η υφιστάμενη κατάσταση

καταπίεση από τον
κοινωνικό τους περίγυρο

απαιτήσεις του σχολικού
περιβάλλοντος

Όλο και περισσότεροι
μαθητές, εκδηλώνουν
προβληματική συμπεριφορά
στο σχολείο και στην ομάδα
συνομηλίκων.

Τύποι - ρόλοι μελών ομάδας

- Οι μαθητές υιοθετούν χαρακτηριστικούς αντισταθμιστικούς «τύπους-ρόλους», όπως το ρόλο του «κωμικού», του «σπασίικλα» του «εξυπνάκια», του «παλικαρά», της «mascot», του «αποδιοπομπαίου τράγου», της «μουσίτσας», του «θύματος», του «γλείφτη», του «καρφιού», του «αθληταρά», του «Δον Ζουάν», του «καλού παιδιού».

(Κοσμόπουλος, 2009: 337)

- Αποκλίνουσα συμπεριφορά εκδηλώνουν σε πολύ μεγάλη συχνότητα οι μαθητές που αντιμετωπίζουν αναπτυξιακά προβλήματα, τα οποία σχετίζονται με μαθησιακές ή συναισθηματικές δυσκολίες και δυσκολίες κοινωνικής προσαρμογής.

- Υποστηρίζει ο Rogers ότι το σύγχρονο σχολείο «όχι απλώς δεν ανταποκρίνεται στις ψυχολογικές ανάγκες και στα ενδιαφέροντα των μαθητών του, αλλά επιπλέον αποδεικνύεται "απόν" από τη ζωή τους και επιζήμιο».

- Αν το σύγχρονο σχολείο με τη δομή του και τον τρόπο λειτουργίας του είναι αναποτελεσματικό και επιζήμιο για το μέσο μαθητή (Κοσμόπουλος & Μουλαδούδης, 2009), αντιλαμβάνεται κανείς, πόσο καταστροφικό μπορεί να αποδειχθεί για τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες, ψυχοκοινωνικά προβλήματα, υπερκινητικότητα ή άλλα παρόμοια «προβλήματα»

Πότε αγαπούν οι μαθητές το σχολείο

Όλοι οι μαθητές -ιδιαίτερα αυτοί που αντιμετωπίζουν ψυχο-κοινωνικά ή μαθησιακά προβλήματα από το οικογενειακό και κοινωνικό τους περιβάλλον- αγαπούν το σχολείο όταν σε αυτό:

- Τους σέβονται και τους εμπιστεύονται
- Νιώθουν ότι ανήκουν σε ένα σχολείο-οικογένεια
- Τους βοηθούν οι δάσκαλοί τους στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που συναντούν στις σπουδές
- Τους προσφέρονται ευκαιρίες να δείξουν την υπευθυνότητά τους
- Έχουν ελευθερία και όχι ασυδοσία
- Νιώθουν ότι είναι ανάμεσα σε ανθρώπους που νοιάζονται ο ένας για τον άλλο
- Οι δάσκαλοί τους βοηθούν να πετυχαίνουν και όχι να αποτυγχάνουν
- Έχουν επιλογές (Κοσμόπουλος & Μουλαδούδης, 2009).

Βασικές αρχές της «προσωποκεντρικής» προσέγγισης του Carl Rogers

- Κάθε άνθρωπος από τη φύση του διαθέτει απέραντες δυνατότητες για την κατανόηση του εαυτού του, την αλλαγή της αυτοεικόνας του και των στάσεων και συμπεριφορών που διατηρεί απέναντι στον κοινωνικό και προσωπικό του περίγυρο

- Κάθε άνθρωπος δοκιμάζει και αντιλαμβάνεται την πραγματικότητα με το δικό του υποκειμενικό άξονα αναφοράς και ο δάσκαλος πρέπει να είναι ικανός να διαχωρίζει το δικό του πλαίσιο αναφοράς από αυτό του μαθητή.

Η προσωποκεντρική προσέγγιση στην εκπαίδευση

Η έμφαση μετατίθεται

- από τη διδασκαλία στη μάθηση,
- από το δάσκαλο και την παροχή στείρας, έτοιμης γνώσης στο μαθητή και στην αναζήτηση της γνώσης.
- Ο δάσκαλος δημιουργώντας θετικό κλίμα στην τάξη με άνευ όρων αποδοχή και ενσυναίσθητη επικοινωνία, όντας γνήσιος και αυθεντικός, λειτουργεί ως διευκολυντής στην πορεία των παιδιών προς τη μάθηση. (Gatongi, 2007. Mishra, 2000. Snowman, McCown, Biehler, 2009. Μαλικιώση-Λοΐζου, 2001)

Η ενσυναίσθηση (empathy)

- Ο παιδαγωγός πρέπει να «βλέπει τον κόσμο μέσα από τα μάτια, τα αυτιά και την καρδιά του άλλου, να περπατά μαζί του, να είναι στο ίδιο μονοπάτι μ' αυτόν, να αντιλαμβάνεται τον προσωπικό κόσμο του μαθητή σαν να ήταν δικός του κόσμος...» (Κοσμόπουλος & Μουλαδούδης, 2009, 133-143)

- Η αγάπη του δασκάλου για το μαθητή πρέπει να είναι «δεισδυτική, ενορατική και να είναι σε θέση να τον οδηγήσει ώστε ν' ανταποκριθεί σωστά, όχι μόνο στις συνειδητές αλλά και στις ασυνείδητες αναζητήσεις του παιδιού» (Κοσμόπουλος, 2006: 129)

- Οι μαθητές επιζητούν δασκάλους που να τους δείχνουν εμπιστοσύνη και σεβασμό, που θα τους βοηθούν να πετύχουν, θέλουν περισσότερη ελευθερία και ευκαιρίες να επιλέγουν οι ίδιοι, να αισθάνονται μέλη μιας οικογένειας.

- Στο μοντέλο του Rogers δε γίνεται χρήση εξωτερικών αλλά μόνο εσωτερικών αμοιβών με τη μορφή της αποδοχής, της κατανόησης και του ενδιαφέροντος από πλευράς παιδαγωγού.

- Η προσωποκεντρική προσέγγιση μπορεί να εφαρμοστεί μόνο από άτομα, τα οποία πιστεύουν σε αυτό που κάνουν, είναι ο εαυτός τους σε κάθε βήμα, έχουν εμπιστοσύνη σε αυτόν.

Ο εκπαιδευτικός που υιοθετεί τις πρακτικές της προσωποκεντρικής προσέγγισης

- ανταποκρίνεται σε κάθε είδους ανάγκες των μαθητών του, συναισθηματικές, κοινωνικές, γνωστικές,
- δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες ώστε να ικανοποιούνται όλες οι ανάγκες των μαθητών,
- προωθεί την επικοινωνία,
- καλλιεργεί συνθήκες βιωματικής μάθησης.

υψηλή
σχολική
επίδοση

Κοινωνικο-
συναισθηματική
ευεξία μαθητών

Θετικό κλίμα
στην τάξη

Συναισθηματικά υποστηρικτική
συμπεριφορά δασκάλου

Μερικές πρακτικές προτάσεις

- 1. Ξεκινήστε πρώτα από τον εαυτό σας... προσπαθήστε να προωθήσετε την ενσυναίσθητη επικοινωνία με τους μαθητές σας, να είστε αυθεντικοί, να τους αποδέχεστε άνευ όρων.
- 2. Ακούστε προσεκτικά τα παιδιά και ανταποκριθείτε στις ανάγκες τους. Δώστε τους χρόνο να μιλήσουν, διατηρείτε οπτική επαφή, ονοματίστε τα συναισθήματα που ενδεχομένως εκφράζουν, βεβαιωθείτε ότι καταλάβατε επακριβώς αυτό που σας λένε.
- 3. Οργανώστε το πρόγραμμα σας με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργείτε κίνητρα για τα παιδιά. Διερευνώντας τα ενδιαφέροντα των παιδιών μπορείτε να δημιουργήσετε ένα θελκτικό μαθησιακό περιβάλλον με ενδιαφέρουσες για εκείνα δραστηριότητες.
- 4. Δώστε χώρο και χρόνο στα παιδιά να εκφράζονται, να επιλέγουν, να απορρίπτουν. Με αυτό τον τρόπο ενισχύεται η αυτενέργεια τους και παύει ο δάσκαλος να είναι αυθεντία και επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας.
- 5. Δημιουργήστε δραστηριότητες ώστε και τα ίδια τα παιδιά να μάθουν να ασκούν ενσυναίσθηση, να εκφράζονται με ειλικρίνεια, να αποδέχονται τη διαφορετικότητα.

(Αγγελική Σουρλαντζή, νηπιαγωγός με μεταπτ. Σπουδές)

